

3. december 2024

Til rette vedkommende

Åbent brev til socialordførerne vedrørende L 65

Kære ordførere

Fra 1. januar 2025 forbedres retsstillingen for børn født via surrogati, ligesom medfar efter planen introduceres som juridisk forældertitel. Det står klart efter L 65 blev førstebehandlet i Folketinget den 8. november 2024, hvor der var stor opbakning blandt Folketingets partier. Lovændringen skal gøre det lettere – og i det hele taget muligt – for især medfædre og kvinder der ikke selv kan føde, at blive anerkendt som retlige forældre til deres børn, hvis de er født gennem en surrogataftale.

En surrogataftale indebærer, at en graviditetsvært (surrogatmor eller rugemor) bærer en graviditet for par eller enlige – såvel heteroseksuelle som homoseksuelle – der ikke selv kan få børn.

Lovforslaget kommer i kølvandet på et borgerforslag og en afgørelse fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, der i 2022 vurderede, at Danmarks praksis var i strid med barnets menneskerettigheder. Her var problemet, at børn født gennem en surrogataftale ikke kunne få anerkendt morren/medfaren som retlig forælder, hvis graviditetsværten havde modtaget betaling.

Det er en stor sejr, at børn født gennem surrogataftaler, uagtet om det er altruistisk eller betalt, i fremtiden kan få de forældre, barnet anser som sine, anerkendt som retlige forældre. På den måde bliver familiernes praktiske hverdag lettere, ligesom barnet får arveret, indfødsret mv. efter begge sine forældre.

Når det er sagt, kan det synes ærgerligt og direkte meningsløst, at det såkaldte forbud mod mellemmandsvirksomhed videreføres. Mellemandsforbuddet gør det bl.a. strafbart for de kommende forældre at annoncere efter og modtage hjælp fra en mellemand til at komme i kontakt med en graviditetsvært. Det er uanset, om mellemanden er en ven, der formidler kontakten, eller et professionelt surrogatibureau. Hvis en ven eller et familiemedlem derimod selv tilbyder at bære et barn for de kommende forældre, er mellemandsforbuddet ikke overtrådt.

I praksis er det svært for kommende forældre at finde en graviditetsvært uden hjælp. Det er nemlig de færreste, der er så heldige, at de kender en kvinde, der personligt tilbyder at bære graviditeten. Derfor benytter de fleste et professionelt surrogatibureau til at få kontakt til en graviditetsvært i udlandet. Men her opstår problemet. De kommende forældre overtræder nemlig loven, når de uforvarende sidder i sofaen i Danmark og f.eks. fra deres computer modtager et bud på en graviditetsvært fra det udenlandske surrogatibureau. Hele nærhedsprincippet rummer en række udfordringer, vi ønsker

debatteret – en dansk altruistisk graviditetsvært kan også have spørgsmål og dilemmaer, uden instanser, der kan varetage hendes interesser. Men i L 65 fokuseres der på barnets registrering til sine faktiske forældre, og det skal denne skrivelse derfor også fokusere på.

Forældrene risikerer at blive politianmeldt, når de fra 1. januar 2025 søger om at blive anerkendt som retlige forældre. For Familieretshuset skal der nemlig ikke meget hovedregning til at regne ud, at et barn født ved hjælp af en surrogataftale i eksempelvis Colombia, Georgien eller USA er blevet til med hjælp fra en mellemmand, da de færreste kender en kvinde personligt så langt fra Danmarks grænser, der ønsker at bære et barn for dem.

Selv om man i Danmark ikke kan tvinges til at inkriminere sig selv, risikerer forældrene at gøre dette, når de ansøger Familieretshuset om anerkendelse af forældreskabet.

Som konsekvens vil nogle forældre helt afholde sig fra at søge om anerkendelse af forældreskabet, eller de må vente flere år indtil forholdet er forældet. Derved opretholdes status quo. Disse børn får alligevel ikke retlig adgang til deres forældre umiddelbart efter fødslen, som var hele formålet med den nye ordning. I DARE har vi konkret viden om personer, der grundet job, opholdsstatus eller andet, ikke tør lade sig registrere som retlige forældre, selv efter L 65 træder i kraft.

Så derfor: Kære ordførere. Lovforslaget er et godt tiltag, og et oprigtigt forsøg på at sikre stabilitet og tryghed for familier med børn født gennem surrogataftaler. Det giver dog ikke mening, at I på den ene side gerne vil anerkende familiens status, men at forældrene samtidig skal være parat til at risikere straf. Vi håber I vil revidere lovforslaget og gøre det lovligt for kommende forældre at modtage den ofte nødvendige hjælp til at finde en graviditetsvært. På den måde sikres det, at alle børn født gennem en surrogataftale straks efter fødslen får den retlige anerkendelse og de rettigheder, de har krav på.

Vi står naturligvis til rådighed for spørgsmål.

Med venlig hilsen

DARE Danmark